

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu Veroniky Juříčkové, soudce zpravodaje Václava Štencle a soudce Filipa Dienstbiera v právní věci žalobce: **Mgr. S. B.**, proti žalovanému: **Ministerstvo průmyslu a obchodu**, sídlem Na Františku 32, Praha 1, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 7. 2024, č. j. MPO 61264/24/21200, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 21. 3. 2025, č. j. 8 A 70/2024-83,

t a k t o :

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 21. 3. 2025, č. j. 8 A 70/2024-83, **se ruší** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení případu

[1] Žalobce dne 10. 5. 2024 požádal Český institut pro akreditaci, o.p.s. (dále jen „ČIA“) o poskytnutí informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím. Pod bodem 8 žádosti požádal o poskytnutí kopie zřizovací listiny Českého institutu pro akreditaci, příspěvkové organizace, z roku 1992 a statutu Českého institutu pro akreditaci, příspěvkové organizace, z roku 1992. ČIA rozhodnutím ze dne 27. 5. 2024, č. j. 0004778/24/ČIA_001, žádost o poskytnutí informace v rozsahu bodu 8 podle § 15 odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím odmítl s tím, že požadované listiny nemá a není povinen jimi disponovat. Odvolání žalobce proti tomuto rozhodnutí žalovaný zamítl rozhodnutím označeným v záhlaví a prvostupňové rozhodnutí potvrdil.

[2] Rozhodnutí žalovaného napadl žalobce správní žalobou, kterou Městský soud v Praze zamítl rozsudkem označeným v záhlaví. Městský soud dospěl k závěru,

že rozhodnutí žalovaného je přezkoumatelné a nelze je považovat za překvapivé z důvodu, že v něm žalovaný uvedl nové argumenty, jimiž reagoval na odvolací námitky. Městský soud vyšel z toho, že ČIA požadované listiny nemá a že se je pokusil vyhledat. I když ČIA vstoupil do práv a povinností Českého institutu pro akreditaci, příspěvkové organizace, původcem listin bylo Ministerstvo hospodářství České republiky. ČIA proto není oprávněn požadované informace vytvořit.

II. Kasační stížnost a další podání účastníků

[3] Žalobce (dále též „stěžovatel“) podal proti rozsudku městského soudu kasační stížnost, v níž namítá, že správně měl městský soud s ČIA jednat jako s osobou zúčastněnou na řízení a bez námítky dospět k závěru, že nadřízeným správním orgánem ČIA je ve vztahu k bodu 8 žádosti o informace Úřad pro ochranu osobních údajů. Dále namítá nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku z důvodu opomenutých důkazů. Z rozsudku není zřejmé, zda městský soud dokazování provedl, a pokud ne, proč tak neučinil. Dokazování ani neukončil. Z rozhodnutí ministra průmyslu a obchodu č. 134/1998 přitom vycházel, ale činil z něj závěry ve prospěch žalovaného, čímž neúměrně nahrazoval činnost správních orgánů. Napadený rozsudek je také nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů, neboť se v něm městský soud dostatečně nevypořádal s námitkou, že nebyla doložena aktivita povinného subjektu směřující ke zjištění, zda informaci opravdu nemá. Městský soud tuto skutečnost neověřil. Kromě toho se nevypořádal s žalobními námitkami ohledně postavení ČIA jako veřejné instituce. Dále stěžovatel namítá, že městský soud interpretoval pojem původce příliš úzce jako autora dokumentu. Český institut pro akreditaci, příspěvková organizace, byl subjektem předarchivní péče, který byl povinen zajišťovat odbornou správu také jemu došlých písemností. Není důvod pochybovat o tom, že mu byla doručena zřizovací listina. ČIA je jeho právním nástupcem, a má proto povinnost požadovanými informacemi disponovat.

[4] Žalovaný se ke kasační stížnosti vyjádřil tak, že ČIA nezpochybňoval, že je povinným subjektem. Informaci, že ČIA provedl šetření za účelem zajištění požadovaných listin, vzal žalovaný za danou, neboť co neexistuje, není možné prokázat. Listiny nebyly dohledány v archivu žalovaného ani v Národním archivu. Argumentace stěžovatele je podle žalovaného nekonzistentní. Na jednu stranu tvrdí, že ČIA je právním nástupcem Českého institutu pro akreditaci, příspěvkové organizace, a má kontinuálně pokračovat v jeho veřejnoprávní činnosti, na druhou stranu tvrdí, že držení předmětných listin pod jeho veřejnoprávní činnost nenáleží. Pokud by ČIA skutečně měl povinnost mít listiny k dispozici, byla by tato povinnost bezprostředně spojena s jeho veřejnoprávní činností. Podle § 15 zákona č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky a o změně a doplnění některých zákonů je proto nadřízeným orgánem ČIA žalovaný. Napadený rozsudek je podle žalovaného také přezkoumatelný. Konstatování stěžovatele, že Českému institutu pro akreditaci, příspěvkové organizaci, musely být zřizovací listiny zaslány, je domněnkou bez opory v právní úpravě. Nelze-li to prokázat, je původcem pouze Ministerstvo hospodářství České republiky. Podle rozhodnutí žalovaného ze dne 30. 6. 1998, č. 134/1998, došlo pouze k singulární sukcesi práv a povinností ze soukromoprávních vztahů z Českého institutu pro akreditaci, příspěvkové organizace, na ČIA. Zřizovací listiny z roku 1992 se nevztahují k působnosti ČIA. Aplikace rozsudku

pokračování

Nejvyššího správního soudu č. j. 6 As 136/2014-41 je podle žalovaného nereálná, neboť bez znalosti listiny by jejím vytvořením došlo k vytvoření falsifikátu, u něhož by nikdo nemohl deklarovat shodu s původním zněním.

[5] Stěžovatel v replice uvádí, že se žalovaný nyní pokouší nepřípustně zhojit nedostatek svého rozhodnutí. Ačkoliv právní předpisy neukládaly Ministerstvu hospodářství České republiky povinnost předat zřizovací dokumenty příspěvkové organizace, písemnost takové povahy má vždy svého adresáta – zřizovanou osobu. ČIA vstoupil do všech práv a povinností svého právního předchůdce, včetně práv k archiváliím. Řádné neukončení dokazování ze strany městského soudu pak představuje vadu řízení, která by mohla mít vliv na zákonnost napadeného rozsudku.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[6] Nejvyšší správní soud kasační stížnost posoudil a dospěl k závěru, že je důvodná.

[7] Nejprve se Nejvyšší správní soud zabýval námitkami nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku.

[8] Z judikatury vyplývá, že nepřezkoumatelnost rozhodnutí soudu musí být vykládána ve svém skutečném smyslu, jímž je nemožnost rozhodnutí přezkoumat (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 2. 2008, č. j. 7 Afs 212/2006-74, č. 1566/2008 Sb. NSS). Nepřezkoumatelné ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), může být rozhodnutí soudu pro nesrozumitelnost či pro nedostatek odůvodnění. Zrušení napadeného soudního rozhodnutí pro nepřezkoumatelnost přichází v úvahu zejména tehdy, opomene-li správní soud na námitku účastníka zcela reagovat (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 1. 2013, č. j. 1 Afs 92/2012-45, či ze dne 29. 6. 2017, č. j. 2 As 337/2016-64).

[9] Nejvyšší správní soud dává stěžovateli za pravdu, že napadený rozsudek je takovou vadou skutečně zatížen.

[10] Stěžovatel v žalobě mimo jiné namítal nepřezkoumatelnost a nezákonnost žalobou napadeného rozhodnutí z důvodu, že toto rozhodnutí neobsahuje žádná skutková zjištění, která by svědčila o tom, že ČIA vyvinul odpovídající aktivitu za účelem nalezení požadovaných informací. Tuto námitku stěžovatel podrobněji zdůvodnil odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 4. 2015, č. j. 6 As 136/2014-41, č. 3223/2015 Sb. NSS, a zdůraznil, že aktivita povinného subjektu musí být doložena do spisu a popsána v odůvodnění rozhodnutí o odmítnutí žádosti.

[11] Napadený rozsudek obsahuje nad rámec shrnutí obsahu některých listin a postojů žalovaného či ČIA pouze dvě pasáže, které je možné považovat za jeho „reakci“ na tuto námitku. Nejprve městský soud v bodech 46 a 47 obecně odůvodnil, proč považuje žalobou napadené rozhodnutí za přezkoumatelné. Následně v bodě 57 konstatoval: *„Městský soud vyšel z toho, že ČIA zřizovací listinu a státu Českého institutu pro akreditaci nemá a že se pokusil ji vyhledat.“* Městský soud tak vůbec na argumentaci stěžovatele nereagoval a fakticky ji

pouze popřel, aniž by svůj postoj ve vztahu k tomuto konkrétně namítanému pochybení odůvodnil. Tím zatížil napadený rozsudek nepřezkoumatelností pro nedostatek důvodů.

[12] Stěžovatel dále namítá, že městský soud zcela opomenul žalobní námitku, podle níž žalovaný rezignoval na svou zákonnou povinnost řádně se vypořádat s odvolacími námitkami ohledně postavení ČIA jako veřejné instituce. Tato námitka není důvodná.

[13] Na podrobnou argumentaci stěžovatele týkající se postavení ČIA jako veřejné instituce městský soud vedle svého obecného zdůvodnění (body 46 a 47), proč považuje rozhodnutí žalovaného za přezkoumatelné, reagoval také věcnou argumentací v bodech 37 až 39 s odkazem na podrobnější odůvodnění obsažené v rozsudku městského soudu ze dne 17. 1. 2025, č. j. 3 A 53/2024-122, vydaného v související věci. Jakkoliv se jedná o argumentaci stručnou, podstatné je, že městský soud se stěžovatelem souhlasí, že ČIA je veřejnou institucí pro účely zákona o svobodném přístupu k informacím. Z napadeného rozsudku je tak patrné, že podle městského soudu není podrobnější argumentace stěžovatele ohledně této otázky relevantní a nemůže vést ke zrušení správních rozhodnutí, neboť je nesporná. Jestliže tento postoj zaujal také žalovaný, jak ostatně tvrdil sám stěžovatel v žalobě, a městský soud jej aproboval, je zjevné, že městský soud nepovažoval žalobou napadené rozhodnutí v této otázce nejen za nezákonné, ale ani za nepřezkoumatelné. Nejvyšší správní soud souhlasí s tím, že k této otázce nebylo potřeba se obsírněji vyjadřovat, jestliže postavení ČIA jako veřejné instituce nerozporoval ani ČIA samotný, ani žalovaný, ani stěžovatel (a nakonec ani městský soud). Správní rozhodnutí nemohla být zrušena z důvodu, že ČIA je veřejnou institucí, jestliže naopak z takového předpokladu vycházejí. Podrobnější argumentace stěžovatele k tomuto závěru, který nikdo nevyvrací, je proto irelevantní také v řízení o kasační stížnosti.

[14] Za nepřezkoumatelný je však nutno napadený rozsudek považovat také v části, v níž městský soud učinil závěr, že původcem listin, jejichž poskytnutí se stěžovatel domáhá, bylo Ministerstvo hospodářství České republiky. Z argumentace městského soudu implicitně plyne, že se podle něj jedná o jediného původce. Z rozsudku však vůbec není zřejmé, podle kterého právního předpisu a kterého konkrétního pravidla takový závěr činí a jak je interpretuje. Městský soud sice cituje § 31 odst. 1, 2 a 4 zákona č. 576/1990 Sb., o pravidlech hospodaření s rozpočtovými prostředky České republiky a obcí v České republice (rozpočtová pravidla republiky), ovšem tato ustanovení se týkají pouze zřizování a rušení rozpočtových a příspěvkových organizací. S pojmem *původce* nepracují. Tento pojem byl v době zrušení Českého institutu pro akreditaci, příspěvkové organizace, vymezen v § 6 odst. 1 zákona č. 97/1974 Sb., o archivnictví.

[15] Stěžovatel přitom v žalobě na stranách 23 až 26 obsáhle argumentoval ve prospěch svého závěru, že také Český institut pro akreditaci, příspěvková organizace, byl původcem písemností podle uvedeného ustanovení. Dále uvedl, že jeho povinnost odborné správy se vztahovala také na písemnosti jemu doručené, tj. také na jeho zřizovací listinu a statut. Tato argumentace s ohledem na jeho další úvahy o právním nástupnictví ČIA zjevně měla vést k závěru, že na ČIA přešly také povinnosti podle tohoto zákona ve vztahu k těmto listinám, a proto měl zákonnou povinnost těmito listinami disponovat.

pokračování

[16] Reakce městského soudu ve vztahu k této argumentaci však není zcela srozumitelná. Městský soud totiž nejprve v bodě 53 reagoval na argumentaci stěžovatele týkající se výkladu shora uvedeného ustanovení tak, že souhlasí s výkladem stěžovatele. Tento výklad vymezil v bodě 52 následovně: *„Žalobce z uvedeného dovozuje, že Český institut pro akreditaci byl povinen přistupovat k zřizovací listině a statutu v souladu s pravidly odborné správy. Zároveň má žalobce za jednoznačné, že ČIA jakožto státní příspěvková organizace byla považována za původce písemností ve smyslu citované zákonné úpravy a na úseku archivnictví pro ni vyplývají příslušné povinnosti.“* Následně v bodě 58 městský soud uvádí, že za klíčové pokládá rozhodnutí ministra průmyslu a obchodu č. 134/1998. Ačkoliv neuvádí, proč toto rozhodnutí považuje za klíčové, výslovně zmiňuje pravidlo o přechodu práv a povinností z Českého institutu pro akreditaci, příspěvkové organizace, na ČIA a podtržením zdůrazňuje, že se tento přechod týká také jiných právních vztahů. Neuvádí sice, co z těchto zjištění dovozuje, ale na první pohled by se mohlo zdát, že body 52, 53 a 58 ve svém souhrnu spíše podporují argumentaci stěžovatele. V bodě 62 však dospívá městský soud pouze k blíže nezduvodněnému závěru, že původcem požadovaných listin bylo Ministerstvo hospodářství České republiky. Za této situace však vůbec není zřejmé, proč považuje městský soud za klíčové rozhodnutí ministra průmyslu a obchodu č. 134/1998. Pokud by totiž pro Český institut pro akreditaci, příspěvkovou organizaci, neplatily ve vztahu k požadovaným listinám žádné zákonné povinnosti, nedávalo by smysl posuzovat, zda takové neexistující povinnosti přešly na ČIA. V této části je proto napadený rozsudek nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů a rovněž pro nesrozumitelnost.

[17] Ačkoliv Nejvyšší správní soud shledal napadený rozsudek částečně nepřezkoumatelným, nebrání tento nedostatek věcnému posouzení několika samostatných otázek, které se týkají jednak namítaných procesních pochybení městského soudu, jednak namítané nicotnosti žalobou napadeného rozhodnutí.

[18] Jelikož stěžovatel v žalobě nenamítal, že žalovaný neměl pravomoc rozhodovat o odvolání stěžovatele (tuto námitku uplatňuje až nyní), nelze napadený rozsudek považovat za nepřezkoumatelný z důvodu, že se touto otázkou výslovně nezabývá. Ačkoliv by městský soud musel k případné nicotnosti žalobou napadeného rozhodnutí z důvodu nedostatku pravomoci žalovaného přihlídnout i bez námítky, nebyl povinen se k této otázce v takovém případě v napadeném rozsudku výslovně vyjadřovat (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 11. 2025, č. j. 2 Ads 98/2025-27). Postačuje, že tuto otázku posoudil implicitně tím, že přistoupil k posouzení důvodnosti žalobních námitek. Z tohoto postupu je zřejmé, že městský soud žalobou napadené rozhodnutí za nicotné nepovažoval.

[19] Přestože stěžovatel uplatňuje námitku nicotnosti žalobou napadeného rozhodnutí poprvé až v kasační stížnosti, nejedná se o námitku nepřípustnou na základě § 104 odst. 4 s. ř. s. Jelikož k nicotnosti správního rozhodnutí jsou povinny krajské soudy i Nejvyšší správní soud přihlídnout i bez námítky (například rozsudky ze dne 26. 2. 2021, č. j. 3 As 179/2018-42, nebo ze dne 9. 10. 2025, č. j. 21 As 100/2025-35), není přípustnost takové kasační námítky podmíněna tím, že již shodná námitka byla uplatněna v žalobě.

[20] Námitka nicotnosti žalobou napadeného rozhodnutí je založena na argumentu, že žalovaný neměl pravomoc rozhodovat o odvolání v dané věci, neboť se požadované listiny netýkaly veřejnoprávní činnosti ČIA, kterou byla ze strany žalovaného pověřena.

V této oblasti proto podle stěžovatele žalovaný ani nevykonává dozor nad ČIA, a odvolací orgán proto nebylo možné určit na základě § 178 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, nýbrž na základě § 20 odst. 5 zákona o svobodném přístupu k informacím. O odvolání měl podle stěžovatele rozhodovat Úřad pro ochranu osobních údajů.

[21] Podle § 178 odst. 1 správního řádu *nadřízeným správním orgánem je ten správní orgán, o kterém to stanoví zvláštní zákon. Neurčuje-li jej zvláštní zákon, je jím správní orgán, který podle zákona rozhoduje o odvolání, popřípadě vykonává dozor.*

[22] Podle § 20 odst. 5 zákona o svobodném přístupu k informacím, *nelze-li podle § 178 správního řádu nadřízený orgán určit, rozhoduje v odvolacím řízení a v řízení o stížnosti Úřad pro ochranu osobních údajů.*

[23] Jak plyne z judikatury Nejvyššího správního soudu, u veřejných institucí je nutno určovat odvolací orgán podle individuálních charakteristik. Zaprvé je nutné vždy zkoumat, zda existují natolik úzké vazby vůči hypotetickému nadřízenému orgánu, aby bylo možné aplikovat § 178 správního řádu (srov. např. rozsudky ze dne 18. 9. 2007, č. j. 6 As 28/2007-119, nebo ze dne 12. 4. 2021, č. j. 8 As 20/2021-48). Zadruhé je nutno posoudit, zda se tato nadřízenost týká oblasti, do níž spadají také požadované informace (srov. rozsudky ze dne 17. 4. 2024, č. j. 10 As 306/2023-43, nebo ze dne 23. 5. 2013, č. j. 4 As 2/2013-52, č. 2888/2013 Sb. NSS). Pokud pro oblast, jíž se požadované informace týkají, nelze určit nadřízený správní orgán na základě § 178 správního řádu, je odvolacím orgánem na základě § 20 odst. 5 zákona o svobodném přístupu k informacím Úřad pro ochranu osobních údajů.

[24] V nyní posuzované věci se stěžovatel domáhal poskytnutí zřizovací listiny Českého institutu pro akreditaci, příspěvkové organizace, a jeho statutu. Tato příspěvková organizace byla podle § 2 zákona č. 200/1993 Sb., o zabezpečení výkonu státní správy v oblasti technické normalizace, metrologie a státního zkušebnictví, ve znění účinném do 31. 8. 1997, orgánem státní správy v oblasti normalizace, metrologie a státního zkušebnictví a podle § 6 tohoto zákona vykonávala akreditaci podle zvláštních právních předpisů. V situaci, kdy podle povinného subjektu i žalovaného nejsou požadované základní dokumenty k dispozici (a nemají je tudíž k dispozici ani správní soudy), je nutno na základě této právní úpravy předpokládat, že se tyto dokumenty týkají přinejmenším organizačního aspektu výkonu státní správy v oblasti technické normalizace, metrologie a státního zkušebnictví.

[25] Uvedená právní úprava byla s účinností od 1. 9. 1997 změněna zákonem č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky a o změně a doplnění některých zákonů. Oblast akreditace byla nově vyňata do tohoto speciálního předpisu s tím, že na základě jeho § 15 odst. 1 byl výkonem působnosti vnitrostátního akreditačního orgánu podle tohoto zákona pověřen ČIA. Jak vyplývá z důvodové zprávy k tomuto zákonu, přijaté řešení vycházelo z potřeby zabezpečit akreditaci nestátní organizací jako podmínku k dosažení srovnatelného stavu se stavem ve státech ES.

[26] Listiny, které stěžovatel po ČIA požaduje, tedy obsahově souvisí s veřejnoprávní činností, kterou je nyní pověřen. Pro účely určení nadřízeného orgánu je přitom rozhodné právě to, s jakou činností ČIA požadované listiny obsahově souvisejí, nikoliv to, zda přímo

pokračování

ve vztahu k nim plynou ČIA konkrétní zákonné povinnosti. Podle § 15 odst. 5 zákona č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky a o změně a doplnění některých zákonů je v oblasti akreditace nadřízeným orgánem akreditačního orgánu (tedy ČIA) žalovaný. Žalovaného je proto nutno považovat také za nadřízený správní orgán dle § 178 odst. 1 správního řádu, který rozhoduje o odvolání podle § 16 ve spojení s § 20 odst. 4 zákona o svobodném přístupu k informacím. Žalovaný vydal žalobou napadené rozhodnutí v mezích své pravomoci, a jeho rozhodnutí proto nelze považovat za nicotné z důvodu nedostatku jeho pravomoci.

[27] Pro úplnost lze dodat, že situace se v nyní projednávané věci liší od situace posuzované Nejvyšším správním soudem v rozsudku ze dne 7. 4. 2022, č. j. 10 As 30/2022-43, a to ve dvou aspektech. Zaprvé, v nyní posuzované věci nemají soudy k dispozici listiny, jejichž obsah je určující pro posouzení toho, jak úzká je souvislost požadovaných informací s veřejnoprávní činností povinného subjektu. Zadruhé, v nyní posuzované věci lze vazbu pravděpodobného obsahu požadovaných listin na veřejnoprávní činnost povinného subjektu již na základě právní úpravy považovat za zřetelnou (ve věci č. j. 10 As 30/2022-43 mohly existovat relevantní pochybnosti o tom, zda požadované informace nesouvisí čistě s podnikatelskou činností povinného subjektu, který byl společností s ručením omezeným). Z dílčích úvah, které Nejvyšší správní soud v uvedeném rozsudku vyslovil, proto nelze dovozovat konkrétní závěry pro nyní posuzovanou věc.

[28] Stěžovatel dále namítá, že městský soud neprovedl jím navržené důkazy, nerozhodl o jejich neprovedení, jejich neprovedení nezdůvodnil a nerozhodl o ukončení dokazování.

[29] K těmto námitkám je nutno nejprve uvést, že žádná z namítaných vad by svým charakterem nezakládala nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku, nýbrž vadu řízení, která by bez dalšího nemusela vést ke zrušení napadeného rozsudku, nemohla-li by mít vliv na jeho zákonnost.

[30] Tvrzení stěžovatele, že městský soud dokazování jím navrženými důkazy vůbec neprovedl, se přitom nezakládá na pravdě. Soudkyně zpravodajka v rámci ústního jednání konaného dne 21. 3. 2025 zrekapitulovala, že žalobce zaslal soudu listiny, a dodala, že soud tyto listiny čte jako důkaz. Následně vždy stručně uvedla označení listiny a shrnula některé informace, které jsou v ní obsaženy. Nelze tedy souhlasit s tím, že by městský soud vůbec dokazování těmito listinami neprovedl. Jedinou výjimkou je úplný výpis z obchodního rejstříku týkajícího se ČIA, který městský soud v rámci tohoto dokazování skutečně neprovedl, o neprovedení důkazu nerozhodl a neprovedení důkazu neodůvodnil. Jelikož však byly k důkazu čteny základní dokumenty ČIA a tento důkaz se měl zjevně týkat povahy ČIA jakožto veřejné instituce, která byla v daném případě nesporná, nemohlo mít toto pochybení městského soudu žádný vliv na zákonnost napadeného rozsudku. Ve zbytku platí, že městský soud dokazování provedl, proto nebyl povinen rozhodovat o neprovedení důkazů ani neprovedení důkazů odůvodňovat.

[31] Stěžovateli lze přisvědčit v tom, že městský soud při jednání dne 21. 3. 2025 nevyhlásil usnesení o skončení dokazování. Ani tato vada však nemohla mít vliv na zákonnost napadeného rozsudku (srov. obdobně rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 11. 2024, č. j. 8 Afs 132/2023-74). Klíčové je, že dokazování proběhlo a fakticky

bylo ukončeno tím, že účastníkům bylo dáno dle § 49 odst. 9 s. ř. s. slovo ke konečným návrhům. Samotným nevyhlášením usnesení o skončení dokazování nemohl být stěžovatel zkrácen na svých právech.

[32] Stěžovatel dále namítá, že měl městský soud jednat s ČIA jako s osobou zúčastněnou na řízení. Ačkoliv mu obecně nepřísluší hájit práva ČIA, opomenutí možné osoby zúčastněné na řízení, má-li v konkrétním případě vliv na zákonnost napadeného rozsudku, je vadou, ke které Nejvyšší správní soud přihlíží i bez námítky podle § 109 odst. 4 s. ř. s. Pro posouzení důvodnosti uplatněné námítky proto není nutné, aby byla práva stěžovatele dotčena opomenutím možné osoby zúčastněné na řízení (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 10. 2023, č. j. 8 Azs 229/2022-42). Na tom nemůže nic změnit ani skutečnost, že se touto kasační námitkou stěžovatel fakticky přiznává k tomu, že nesplnil svou zákonnou povinnost stanovenou v § 34 odst. 2 větě první s. ř. s.

[33] Podle § 34 odst. 1 s. ř. s. platí, že *osobami zúčastněnými na řízení jsou osoby, které byly přímo dotčeny ve svých právech a povinnostech vydáním napadeného rozhodnutí nebo tím, že rozhodnutí nebylo vydáno, a ty, které mohou být přímo dotčeny jeho zrušením nebo vydáním podle návrhu výroku rozhodnutí soudu, nejsou-li účastníky a výslovně oznámily, že budou v řízení práva osob zúčastněných na řízení uplatňovat.*

[34] Podle odst. 2 téhož ustanovení s. ř. s. dále platí, že *navrhovatel je povinen v návrhu označit osoby, které přicházejí v úvahu jako osoby zúčastněné na řízení, jsou-li mu známy. Předseda senátu takové osoby vyrozumí o probíhajícím řízení a vyzve je, aby ve lhůtě, kterou jim k tomu současně stanoví, oznámily, zda v řízení budou uplatňovat práva osoby zúčastněné na řízení; takové oznámení lze učinit pouze v této lhůtě. Současně s vyrozuměním je poučí o jejich právech. Obdobně předseda senátu postupuje, zjistí-li se v průběhu řízení, že je tu další taková osoba. O osobních údajích, o těchto osobách uváděných, platí přiměřeně ustanovení § 37 odst. 3.*

[35] Z citovaných ustanovení vyplývají dvě podmínky, které musejí být splněny pro to, aby se určitý subjekt stal osobou zúčastněnou na řízení. První podmínka je materiální a splňuje ji ten, kdo je přímo dotčen na svých právech mj. vydáním nebo zrušením napadeného správního rozhodnutí. Pro splnění druhé (formální) podmínky musí subjekt výslovně soudu oznámit, že bude v řízení práva osoby zúčastněné na řízení uplatňovat. Teprve kumulativním splněním obou podmínek se subjekt stane osobou zúčastněnou na řízení.

[36] Ustálená judikatura při použití § 34 s. ř. s. vychází též z toho, že se předpokládá aktivní postup soudu při zjišťování okruhu možných osob zúčastněných na řízení. Soud musí umožnit uplatňovat práva osob zúčastněných na řízení všem osobám, jejichž práva jsou napadeným rozhodnutím dotčena nebo jejichž práva mohou být dotčena jeho zrušením. To platí i v případě, že žalobce nesplní svou povinnost tyto osoby označit v žalobě (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2005, č. j. 1 As 39/2004-75, č. 1479/2008 Sb. NSS). Pokud tak soud nepostupuje, zatíží řízení vadou (rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 5. 2007, č. j. 5 As 3/2007-68, ze dne 17. 1. 2014, č. j. 5 As 140/2012-22, ze dne 9. 11. 2016, č. j. 2 As 256/2016-92, ze dne 3. 10. 2021, č. j. 8 As 190/2019-39, nebo ze dne 18. 7. 2024, č. j. 8 Azs 83/2024-39).

pokračování

[37] V posuzované věci je sporné, zda ČIA jako povinný subjekt přicházel v úvahu jako osoba zúčastněná na řízení. Obecně platí, že správní orgán prvního stupně není účastníkem řízení o žalobě proti rozhodnutí druhostupňového správního orgánu (viz § 69 s. ř. s.), a nemůže být ani osobou zúčastněnou na řízení. K tomuto závěru dospěl Nejvyšší správní soud i ve vztahu k soudnímu přezkumu rozhodnutí vydaného podle zákona o svobodném přístupu k informacím (viz účastníky zmiňované usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 5. 2013, č. j. 4 As 77/2013-25). Tyto závěry však nelze vztáhnout na ČIA, který je samostatnou právnickou osobou (obecně prospěšnou společností). Jak totiž vyplývá z nálezu Ústavního soudu ze dne 20. 6. 2017, sp. zn. IV. ÚS 1146/16, je-li v postavení povinného subjektu fyzická nebo právnická osoba, rozhodnutí soudu týkající se její možné informační povinnosti se dotýká jejích základních práv a svobod. Nejvyšší správní soud proto opakovaně zdůraznil, že fyzická nebo právnická osoba v postavení povinného subjektu přichází v úvahu jako osoba zúčastněná na řízení (rozsudky ze dne 19. 11. 2020, č. j. 10 As 244/2020-40, ze dne 4. 11. 2021, č. j. 7 As 239/2021-24, ze dne 12. 11. 2020, č. j. 3 As 288/2020-40, ze dne 26. 11. 2020, č. j. 10 As 217/2020-74, nebo ze dne 22. 10. 2021, č. j. 5 As 95/2019-51).

[38] V posuzované věci tedy ČIA splňoval materiální podmínku stanovenou v § 34 odst. 1 s. ř. s., neboť zrušením žalobou napadeného rozhodnutí (včetně možného zrušení prvostupňového rozhodnutí a uložení povinnosti poskytnout informace) by mohl být přímo dotčen ve svých právech a povinnostech. Splnění této materiální podmínky bylo z obsahu správního spisu zřejmé. Městský soud proto pochybil, jestliže ČIA nevyrozuměl o probíhajícím řízení a nevyzval ho, aby oznámil, zda bude v řízení uplatňovat práva osoby zúčastněné na řízení. Nejvyšší správní soud však zároveň dospěl k závěru, že tato vada v daném konkrétním případě neměla vliv na zákonnost napadeného rozsudku. Krajský soud totiž žalobu zamítl a jeho závěry jsou zcela v souladu s postojem ČIA, který byl vyjádřen v jím vydaném prvostupňovém rozhodnutí. Případné další vyjádření ČIA, ani možné návrhy na doplnění dokazování z jeho strany, by tedy zjevně na výsledku soudního řízení nic nezměnily. Toto pochybení městského soudu proto není samostatným důvodem pro zrušení napadeného rozsudku. V dalším řízení však bude městský soud povinen toto pochybení napravit, neboť s ohledem na zjištěné nedostatky napadeného rozsudku nelze *a priori* vyloučit odlišné rozhodnutí ve věci samé, nehledě na to, že obecně takové odlišné rozhodnutí může přijmout v případném dalším kasačním přezkumu také Nejvyšší správní soud (viz § 110 odst. 2 s. ř. s.).

IV. Závěr a náklady řízení

[39] Na základě výše uvedených skutečností Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná, a proto ve smyslu § 110 odst. 1 věty první s. ř. s. zrušil napadený rozsudek městského soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V něm je městský soud ve smyslu § 110 odst. 4 s. ř. s. vázán závěry vyslovenými v tomto rozsudku. Městský soud v dalším řízení nejprve vyrozumí ČIA jako možnou osobu zúčastněnou na řízení podle § 34 odst. 2 s. ř. s. a spolu s poučením jej vyzve k oznámení, zda bude v řízení uplatňovat svá práva. Následně v novém rozsudku přezkoumatelně vypořádá všechny žalobní body, včetně námitek, že ve spise není zaznamenána a ve správních rozhodnutích přezkoumatelně odůvodněna aktivita ČIA směřující k nalezení požadovaných informací.

Městský soud odůvodní také svůj závěr o tom, kdo je původcem požadovaných listin, a uvede na základě jaké právní úpravy takový závěr činí, jak tuto právní úpravu vykládá a proč případně považuje argumentaci stěžovatele k této otázce za lichou. Bude-li považovat rozhodnutí ministra průmyslu a obchodu č. 134/1998 za pro věc klíčové, uvede také, jak konkrétně se obsah tohoto rozhodnutí promítá do nosných důvodů jeho rozsudku a proč případně považuje stěžovatelovu interpretaci obsahu tohoto rozhodnutí za lichou.

[40] V dalším řízení rozhodne městský soud i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 11. prosince 2025

Mgr. Ing. Veronika Juříčková
předsedkyně senátu